

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).

Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrațiunii (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

ÎNAINTE!

Totul se mișcă în lumea aceasta, totul se schimbă, pentru-că așa e lăsat dela Dumnezeu, așa e data naturii, ca să se schimbe lucrurile. Însăși faptele oamenilor, nu atîrnă atîta dela ei, ci dela voia întemplerilor, dela natură. Petrece omul în vălmășagul vieții și trece prin mijlocul întemplerilor, și, dacă are *putere* și *voință* atunci dă piept cu loviturile, îmbrățișează aceea-ce lui îi vine la socoteală și — se strecură prin mijlocul vieții.

Dacă se știe *folos* de voință și de puterea ce 'i-e dată, atunci urmările sînt dulci, viața lesnicioasă, traiul bun sigur și când va fi strîns de mîna lui Dumnezeu, atunci moare cu trupul, dar' îi trăiesc *faptele*, fapte de ale căror urmări învrednicise-vor, fie familia, fie comuna, fie țeara sau apoi întreagă omenimea.

Dacă însă, omul se tîrește ca un șerpe prin mijlocul acestei vieți, dacă în întregul curs al vieții sale vegetează numai, atunci o lacrimă pe mormînt din partea alor sei și o cruce la cap vor fi singurele semne, care vor spune, că a trăit și el în lumea aceasta.

Tot așa și cu *popoarele*. Fost-au popoare și semînții de acelea, care s'au aridicat la o stare bună, care au luat în stăpînire țeri întregi, dar' au dispărut de nici urmă nu le-a rămas și noaptea morții s'a întins peste ele.

Au întrebuițat rău puterea și au trecut înaintea noastră ca tina părălor într-o zi de visor. Și au pierit, fiindcă nu aveau tăria de lipsă, fiindcă erau lipsite de puterea aceea, cu care la vreme de nevoie să fie în stare a înfrunta și împrăștia isbiturile aduse de vijorul împregiurărilor.

Întrebarea e acum: Noi, *Românii*, avem noi oare *puterca* aceasta de viață, *lăria* de a înfrunta nevoile întemplerilor?

E neîndoelnic, că: da!

Așezați în acest unghiu al pămîntului, am trăit cum am putut, din secol nostru, ani *două mii*, ba din scurtă sudoarea noastră au mai trăit și *alții*, ear' noi, noi n'am fost băgați în seamă.

Fruntea neamului a fost veștejită de vîntul nedreptății, sfîșiată de du-

rere 'i-a fost inima, și nimenea nu 'l-a mîngăiat. Am fost umiliți și călcați în picioare, am fost schingiuiți și robiți și nimenea nu ne-a mîntuit. Slobozenia, și neatîrnarea, neatîrnarea și fericirea ni le-au răpit și „moarte!” era strigătul ce pălea urechile Românilor nostri.

Împrăștiați ca vai de noi, Dumnezeu duhurilor și a tot trupul s'a milostivit și ne-a însuflat simțemîntul rîvnei și a statorniciei și ne-am păstrat comorile cele mai scumpe: *limbă, lege, datini, obiceiuri, credințe*, cu un cuvînt tot ce deosebește pe un neam de celalalt, *Bănășanul* a fost *frate* cu *Ardelenul*, acesta cu Români de pe celelalte poale ale Carpaților și dacă unul s'a întîlnit cu celalalt 'și-au zis „frate” în limba dulce a maicii noastre, limbă înțeleasă de noi *toți*, care Români sîntem și Români am fost, de când ne cunoaște istoria.

Năcazurile, ce cu greutate de plumb apăsau asupra umerilor neamului nostru în rîstimpul veacurilor tot mai grele și tot mai tare se înmulțeau și tot mai multă *putere* trebuia pentru a fi înfruntate și alungate. În măsură ce ele creșteau, a crescut și puterea noastră de viață și tot mai tare s'a oțelit neamul românesc.

Și azi?

Azi ne întrebăm: oare puterea moștenită dela părinți a *slăbit* în noi, nu mai sîntem noi vînjoși cum erau părinții nostri, moșii și strămoșii nostri? Micituni-s'a curagiul? Coborît-a poporul nostru de pe treapta în care s'a aflat pe alta mai jos, unde stau neamurile neofelitate și netrecute prin greul împregiurărilor din cele trecute vremi? Alunecat-am noi pe povîrnișul de unde nu mai e scăpare? Mai avem noi *Vineri* multe? E ceva de ce să ne temem și care se ne slăbească dintr'odată toată puterea de viață? Cine e acela și pe pămînt ce putere suprapămîntească poate să fie aceea?

Sub bolta cerească puteri *supraomenești* nu sînt, poate prin povești de-or mai fi rămas.

N'avem deci, ce ne teme!

Ungurii se svîrcolesc ei, nu e vorbă, ca să ne desbrace de ce avem mai scump, dar' îi vedem ce pățesc, visul lor nu se împlinește și când se

va împlini, atunci scriptura ne spune, că va fi *vremea de-apoi*.

Fac ei fel de fel de încercări, ce poate născoci o minte strechiată și șuchiată, dar' întîlnesc în cale piepturile noastre: *puterea noastră de viață*. E aceeași putere de viață, care nu ne lasă la perzare, care ne poruncește, ca să facem totul pentru neam și al lui bine. Prigonirile, osîndecele grele, al mult ne răscolește inima, nu *ne înfrică* însă, căci e în firea noastră, ca să ne ne înfricoșem de ele. Temnițele și mai mult ne oțlesc, ear' curagiul cu care îndeplinim osîndecele grele ne spune lămurit, că cei dela putere ori-cît de mult pot să ne osîndească, tot mai tari ne vom arăta și tot mai multe dovezi vom da, că *ne apărăm drepturile neamului împotriva dușmanilor*.

Poate stăpînirea să facă ce va vrea, ea însă nu-și va ajunge dorința, care-î zăticnește inima, nici cu asprimă procurorilor și a judecătorilor, nici cu gendarmii, cu care ne culcăm și cu care ne sculăm și a căror sîlbăticie merge pînă acolo, încît să amenințe soarele și luna cu fierul baionetelor — ei tot nu ne vor muia, tot nu ne vor înfrînge, ci vom rămîne aceea-ce am fost: *stîncă de granit*.

De cine să ne temem dară?

De Muscali sau de Slavi, care încă ne încunjoară? Ei nu sînt dușmanii nostri, căci ei sînt dușmanii lumii întregi. Și lumea are lipsă de noi. Când toată lumea va peri de groaza Muscalilor, atunci și pentru noi e sosită vremea temerii.

Dar' e *ceva* de ce într'adevăr *trebuie să ne temem*. E însăși *slăbiciunea* și *nemernicia* noastră, că nu ne putem *unde*, e faptul, că simțul de neam a început a *scădea*, e tristul adevăr, că unii s'au retras într'un *deșert*, ear' alții stau *d'arasna*, pentru-ca să atragă nenorocirea sub streșină-ne, pentru-ca dușmanul să-și facă loc prin șirurile noastre și să ne împrăștie ostenelele.

E dureros și un cuiu rece îmi întră la inimă, când îmi aduc aminte de cele petrecute în sinul Românilor, în cel mai apropiat trecut. Amintiri, care te ustură pînă în suflet, amintiri, care ne fac să suferim dureri mult mai amare,

mult mai sfâșietoare decât moartea chiar.

Da, de o miie de ori durere, că în locul unirii și tinerii laolaltă a Românilor, s'a băgat zizania și zavistia, cearta și neînțelegerea, ghiarele de fer ale durerii, care nu la bine, ci la stânca primejdurii noastre ne vor duce.

Am însă o mângâiere și o nădejde:

Cred în puterea de viață a neamului nostru și nădăduesc, că locul certelor și al neînțelegerilor îl vor lua bunînțelegere și înțelegerea laolaltă a fiecărui fiu de Român.

Să ne însoțim cu toții și cu toții să ne luptăm și cu toții să strigăm:

Înainte!

Emanuil Măglașiu.

„Sărăcia“ noastră.

Când e vorba să *ajutăm* societățile noastre de învățatură și luminare, când e vorba să punem umărul la susținerea școalelor și a bisericilor noastre, când ne opintim, ca să ajungem și noi a fi *băgați în seamă* de către atotputernicii, zilei când e vorba, ca să ajungem și noi la o *înriurire* în țeara aceasta, noi spunem, că suntem o nație săracă și fiindcă zicem, că suntem o nație săracă, apoi cu sărăcia ne acoperim mai toate *pecatele*, ca să nu zic *greșetele*, care, de multe-ori, sunt mai rele decât *pecatele*.

Și apoi dacă suntem *săraci*, pentru-*ce suntem?* „*Au fost grele împregiurările în care au trăit părinții, moșii și strămoșii noștri. au fost vremuri de ocară*“ vor răspunde mulți și „*sunt grele împregiurările în care trăim și astăzi*“, vor răspunde și mai mulți.

Da, *greu a fost și greu este* traiul vieții noastre, dar' cu toate acestea s'au găsit oameni, care în ciuda vremurilor grele, 'și-au făcut o soartă bună, 'și-au în-

grădit căscioara cu moșioare frumoșele și mai frumoase, care după osteneala ce 'și-a pus-o. Ori-cât ar fi vremurile de grele, dacă omul muncește fără preget, totuși poate pune la o parte un *prisos*, care cu timpul crește și se mărește, până-ce se pomenește omul cu o avere bunicică, așa încât poate fi fără grijuri, că nu va ajunge să mai stărue la mâna altuia.

Dar' răul cel mai mare e, că nu prea știm să *adunăm prisosurile* și aceasta ne mână apoi în brațele sărăciei.

E o greșală, cam *obștească* aceasta, mai ales în vremea în care ne aflăm noi acum.

Mai când era. vor fi și o *sută de ani*, strămoșii noștri erau cu toții țărani, „*coada vacii*“, ba unii ne mai ziceau și „*mămăligari*“. Insuși *precoții* noștri umblau cu *opinci de porc*, căci cu de cele tăbăcite n'aveau voe. Unii dintre noi, și era mare numărul acelor, care 'și-au zis: „*Hai să dăm, copiilor noștri luminile trebuincioase, să-i trimitem la școală, și dacă vor avea minte 'i-om face „domni*“, dacă nu, vor duce-o ei până-ce se se facă un biet de popă, care tot o duce mai ușor, ca noi“. Zis și făcut. Țăranii 'și-au dat copiii la școală, 'i-au făcut domni și au croit pătura înaltă, de care astăzi ne bucurăm.

Dar' 'și-au uitat părinții noștri să ne dea și *la meserii, la negustorii*, pentru-că n'au putut înțelege ei cu mintea lor, că neamul nostru numai așa se va feri, dacă va avea și *meseriași harnici și negușetori cinștiți*, care vor ridica averea națională.

Nouă ne lipsesc oameni aruți, bogățimea, care dacă face un testament pe seama neamului sau a bisericii, înc'ai să se pricopsească mai mulți de-odată. Ne lipsesc oameni cu stare, care să ne poată *areta* neamul, când ar fi să se fie la adică.

Averile, prin care se susține această pătură înaltă, nu se fac așa dintr'odată

numai. Trebuie să fi strâns moșul, să fi adaus părintele, pentru-ca să aibă fiul. La noi o astfel de clae pe grămadă nu prea crește. Dacă a strâns moșul, apoi părintele se uită ca să-și crească copiii „*a domni*“, că „*dacă nu 'i-oi face eu — zice el — apoi știu că nu-'i va face cutare ruptură, lipită de săracă!*“

Și își face *domni* din copii, și-i îmbracă în negrele cele mai scumpe și când moare, numai ce să pomenește satul întreg, că în curtea pe unde se învârtea odată carul cu patru boi, bate *doba*, și prin casele cele largi fluera vântul, dacă nu se pripășește vre-un Jidan perciunat.

Părintele din vorbă 'și-a uitat că tatăl-seu umbla cu opinci și cu căciulă de oaie albă, ear' mamă-sa cu cătrință și iia țesută în răsboiul ale cărui brâgle nu încetau de a bate, cât îi draga de iarnă. Fiindcă a fost fiul tată-seu, și tată-seu era bogat, la închiderea ochilor a pus mâna pe un pumu de bani și acum haid' cu ori-ce preț, facem din copii noștri *domni*, ear' din fetele noastre școlărițe la orașe și apoi — *doamne* dincoace, și *cucoane* dincolo, în țeară.

În loc să umble cu căruța cu doi cai, părechea cu o sutișoară până în două, iuhamă *patru* la căruța, ca patru smei, ear' cei-ce-l ved' să feresc din drum și rămân cu gura căscată de strălucirea ce le îmbată sufletul, strălucire, pe care ar trebui să o înțereze, ear' nu să-și uimească, căci prin uimirea aceasta tot mai mult îl iucuragiază pe omul cu pompa, și tot la mai mult se năzuește.

Estă dar', că *vina* tot pe noi caie, pentru-că îl îmboldim și împintenăm să facă risipă, să-și crească copii „*a domnie*“ și mai pe urmă el însuși să se dea de ripă, perzând neamul cu o familie bogată mai mult.

Pe când, dacă noi am fi rls la vâzal lui; și când noi am fi început a ne da copii la *meserii și negoș*, făceam din ei *oameni cu stare*, oameni, care fără multe

FOIA.

Dorul meu.

(Leontinei).

Peste mii de dealuri zboară.

Dorul meu neconținut,

Și la tine se coboară

Ângerașul meu iubit!

Trece riuri și coline,

Munți mulți, răsunători,

Pădurici și lacuri line

Și codrii 'nflorători.

Și prin aer își șoptește

Ajungând la poarta ta,

„Depărtatul te iubeste

Și te roagă: nu-'l uita“ !!

La flori.

*Frumoase, albe floricele,
Ce ați stat un an la sinul meu,
Vă rog tăceți a mea durere,
Tăceți vă rog suspinu-'mi greu!*

*Voi ce știți a mea durere
Și câte lacrimi am versat,
Vă rog iubite floricele,
Mai face-vă-ți, că le-ați uitat!*

*Căci nu voesc c'a a mea durere
Să știe lumea 'n largul seu,
Decât voi, scumpe floricele
Și bunul nostru Dumnezeu!!*

Un epitaf.

*Omule! ce 'n astă lume
Ziua noaptea te silești,
Să-ți aduni avere multă
Ș-apoi să te odihnești:
Nu gândi, că ești ferice,
Cu ceia ce-ai câștigat
Căci deplină fericire
Pe pământ — nu s'a aflat!!*

Septimiu B. Murășan.

Cânt'o pasere...

*Cânt'o pasere în sbor
Cânt'un cântec plin de dor.
Așa dulce 'nclîșor,
De-'l aud chiar numai eu,
Și-'l aud, că-i dorul meu.*

*Năsdrașanca paserea,
Tu știi durerea mea,
O, mai tare nu cânta,
Să n'audă codrul verde,
Paserică de 'mi-i crede,*

*Frunzele ar vesteji,
Iarba s'ar îngălbini,
Primăvara n'ar mai fi;
Căci e dorul boala grea
Ori-și-ce moare de ea.*

Matilda Poni.

ostenele ar fi înodat nevoile traiului vieții. Prin aceasta am fi demolit pofta de risipă a celui bogat și am da naștere la o pătură într'adevăr înaltă, pătura negustorilor și meseriașilor, care ne-ar pute ridica neamul, și în *rasă*, și în *avere*.

Și într'adevăr, fericit omul, care din revărsat de zori și până în amurg de seară asudă și muncește, muncește și asudă, pentru-ca să împletească fiilor sei zile de fericire, fericită mama, care alături cu bărbatul muncește și cruță pentru a asigura rodului pântecelor sale un trai bun și fericit. Și dacă măreață este această ivire, atunci cu atât mai supărătoare este aceea ivire, că mulți din părinți voesc să facă din copii lor domni și ear' domni, întorcând spinarea drumului, care duce pe copii lor la fericire și bunăstare.

Părinți Români! Faceți din copiii vostri și *meseriași* sau *negușetori*, pentru-că cinstite sînt aceste pături de oameni, și la bunăstare duc aceste meserii.

E. M.

Pentru un „Să trăească“

Intr'un număr din urmă al „*Foii Poporului*“ am scris despre procesul în contra învătătorului *Petru Onca* din *Almașul-mare*, care ar fi strigat cu privilegiul întoarcerii judecăților în procesul Memorandului: „Să trăească Dr. Rațiu!“

Înainte de aceasta cu vre-o 2 ani nici n'am fi crezut, că pentru aceste cuvinte „Să trăească Dr. Rațiu“, procurorul unguresc se se năpustească asupra Românilor și trîndu 'i înaintea tribunalelor, se li-se croească pedepse grele.

Dl Onca, nu numai că n'a strigat, dar' apoi nici față n'a putut fi la gară când a sosit dl Dr. Rațiu, prin urmare ori-ce om cu mintea la loc nu putea să-l aște *vinovat*. Dar' nu! Gendarmii

au spus, că au văzut un om, care a strigat la gară „Să trăească Dr. Rațiu“.

Omul acesta, au zis gendarmii, *seamănă* cu dl Onca, dar' acum la pertractare, ei nu își mai aduc aminte, care a fost. Ei bine, tribunalul ce a făcut? 'L-a judecat pe dl Onca la 8 zile închisoare de rînd, la purtarea cheltuelilor, pentru-că — n'a fost față la gară, pentru-că n'a strigat „Să trăească Dr. Rațiu“, pentru-că nu a călcat legea dar' pentru-că dl Onca e *deochiat* înaintea procurorului, pentru-că gendarmii *nu-l au drag*. Și că gendarmii nu-l au drag, pricina e, că dl Onca își îndeplinește datorințele sale de dascăl român, de luminător al poporului și al fiilor acestuia.

În credința aceasta ne întărește și faptul, că stăpânirea ungurească cu argații ei nu au improcesuat pe toți Români, care au strigat „Să trăească Dr. Rațiu!“ și la Cluj au fost 40 mii de Români, cari neconțin scoteau din pieptul lor strigăte de „să trăească Dr. Rațiu“. Unde mai punem apoi pe mulțimea Românilor adunați pe la gări, cari printre baionetele gendarmilor *se imbulziau* înaintea trenului pentru a vedea pe cel, care în procesul Memorandului a fost judecat la temniță de ani: doi.

Stăpânirea 'și-a cules jertfe din acestia, dar' nu 'i-a întemnițat pe toți, căci a știut și ea, că prea își scoală în potrivă-le lumea *străină*, prea li *judecă aspru* și prea li vor *urgisi*.

Ce 'și-a gândit ea? Improcesuez și lucru firesc îl și întemnițez pe unul dintre căpeteniile satului, ear' ceialalți vor apuca frică și de altă-dată le va muș glasul. O astfel de jertfă e și dl Onca, care spre mai marea sa amărăciune, nici n'a știut despre sosirea dlui Dr. Rațiu și astfel nici nu 'i-s'a dat privilegiu să spună, ce avea pe inimă, adică să spună dorința, că, „să trăească!“

Tribunalul unguresc din Sibiu prin judecarea dlui Onca a călcat *el însuși legea*, el însuși a lovit dreptatea în față, în loc, ca pe cea dintăiu să o propoveduească, ear' pe cea de a doua să o lățească și cinstească. Căci în care țeară lăsată de Dumnezeu să mai pedepsește cineva fără pic de vină, în care țeară dacă nu în a șerpilor, să judecă la temniță pentru un simplu „Să trăească?“

Președintele partidului național român, dl *Dr. Ioan Rațiu*, drept, că era judecat la doi ani temniță, dar' apoi judecarea nu s'a ridicat *la putere de drept*; asupra recursului, cei chemați încă nu 'și-au spus cuvântul, și astfel dl Rațiu putea să fie *lipsit* de pedeapsa croită de Curtea cu jurați din Cluj și astfel dînsul putea primi strigări de „Să trăească“ și să fie preamărit. Dînsul nu era cu totul judecat, prin urmare preamărirea dînsului o putea și era în drept să o facă ori-ce *Român de bine*, care a auzit sau a cetit despre fapta dînsului și a soților d-sale, cari au înaintat „Memorandul“ la treptele Tronului Maiestății Sale Împăratului nostru.

Apoi tribunalul unguresc din Sibiu ar fi trebuit să știe, că printr'o singură strigare de „Să trăească“ nu se laudă și preamărește pentru totdeauna faptele cutărui osândit, ceea-ce după lege se și pedepsește. Dl Onca, cu privilegiul sosirii dlui Dr. Rațiu, n'a strigat „Să trăească“ deși așa-i porunceala inima, ca să-i dorească binele, dar' pentru aceasta tribunalul totuși 'l-a *osândit*, par'că în aceste 8 zile de temniță, s'ar putea scoate din inima lui ceea-ce Dumnezeu a *voit* să fie acolo, și să sâdească în ea, ceea-ce Dumnezeu *n'a voit* să fie acolo.

Ba noi știm, că însuși Împăratul a eliberat din temniță pe dl Dr. Ioan Rațiu, precum și pe ceialalți părtași ai comitetului național, prin urmare, fapta pentru care au fost aruncați în temniță s'a recunoscut de cel dintăiu în țeară, că nu

Nastratin Hogeia.

De

Anton Pann.

(Dări de seamă.)

Noi Români n'avem scriitor, a cărui scrieri și lucrări să fi străbătut așa de mult în popor, ca și ale fiului de arămar sau căldărar din Bulgaria, *Anton Pann*, despre care poetul *Eminescu* oftează astfel:

»*Sa dău Pann, fiul Peșelei, cel isteț ca un prozverbe.*

Din toate scrierile sale cea mai însemnată e „*Povestea vorbii*“, în care se cuprind o mulțime de zicăli, proverbe „*De prin popor adunate, și earăși la popor date*“, după-cum obiceiul a zice însuși cel-ce le-a cules și le-a ordnduit.

Nu mai puțin plăcută la cetit e și istoria lui *Nastratin Hogeia*, la care în nrul 79 al „*Bibliotecii pentru toți*“ a lui C. Müller din București, s'a mai adaus și „*Înțeleptul Arghir și nepotul seu Anadam*“. Cât despre *Nastratin*, Pann ne spune, că

—era un Hogeia (dascăl sau învățător,
Care a rămas de basm până astăzi tuturor,

*Pentru-că era din fire pe-o ureche, nădrăvan,
Nu-l găsește înse în față să fi fost vre-un viclean.*

Vieața lui *Nastratin* e zugrăvită de așa, încât trebuie să rzi când o cetești, ori îți vine, ori ba. Istoria întregă e un lanț, a cărui zale se leagă prin proverburile și adevărurile scoase din gura poporului; după fiecare proverb urmează o anecdotă de rîs, scrisă în versuri și limba înțeleasă de toți, a poporului. Anecdotele se leagă strîns între ele, toate la olaltă arătând nărozia lui *Nastratin*, dascălul turcesc.

În istoria lui *Arghir* se cuprind multe sfaturi bune, date nepotului seu *Anadam* și cetitorilor. *Anadam* însă e nemulțumitor față de *Arghir* unchiul seu, pe care îl răpune la Sultanul.

Cartea este de mare preț și are ca adaus încă trei poezii alcătuite tot de Pann. Costă 18 cr. trimisă acasă. Sfatul nostru este: Cine vrea să învețe ceva și să-și însenineze vieața, să o cumpere.

Ciocoii vechi și noi

sau

ce naște din pisică, șoareci mănâncă.

— Roman —

de

Niculae Filimon.

Noi Români nu putem zice, că sîntem așa de bogați în scrieri bune și nu, mai ales când e vorba de romane. Dar' să nu vătămăm adevărul, se găsesc și la noi romane, și încă din greu. Dar' ce folos, sînt talmăcite de pe limbi străine și mai ales din cea franceză. Dar' va zice cineva, apoi străinii au avut și vreme și mijloace de a scrie la romane, și noi trebuie să ne bucurăm de ele. N'am nimic în contră, numai cât cel-ce astfel grăește, trebuie să știe, că din limbile străine s'au talmăcit romanele cele mai rele, care nici *frumosul*, nici *adevărul*, nici *binele* nu-l predică, romane, în care omorurile băjbăe și care tîmpește gustul omului.

Din cetitul aceloră nu ne alegem cu nici un folos. Nu, pentru-că aceasta s'a do-

au fost vrednici pentru a fi tiriți în temniță fruntașii minții românești.

Tribunalul unguresc din Sibiu, se face a nu ști nimic, nici măcar cu spina, despre *agrafierea* întemplată acum un an a martirului Dr. Ioan Rațiu. Nu, el nu vrea să înțeleagă, el nu *legea* o păzește, el nu *dreptatea* o predică, ci el e *setos după jertfe române*, el imparte cu largă mână osânde asupra acelor, care nu au nici un păcat, fără apoi au „nefericirea” de a se fi născut *Români*.

O scornitură nedreaptă, o pîră netemeinică a gendarmilor e îndestulitoare, pentru-ca tribunalele se se pună pe brânci și se sbiere și se strêge, că Români sunt ațîțatori, stricători de ordine, că vreau dărăburirea țerii, sau știu eu ce nebunii, care numai în mintea lor șuchiată se pot zămislî.

Acum, când la Pesta s'a ținut *adunarea celor-ce voesc pacea*, acum când dela *agrafierea* martirilor, Ungurii și foile lor spun în gura mare, că ei *nu voesc* asuprirea noastră, când spun, că ei ne voesc binele și, că doresc să ne desevîrșim și noi în carte și învățatură, acum, când o seamă de Români, și-au călcat pe inimă și împotriva felului de a gândi al poporului, au predicat și predică „*indulcirea*” Maghiarilor, — procesul acesta al unui dascăl român ne arată până dincolo, că ei nu ne pot suferi, că sînt dușmănoși și că nu pot trăi fără de a ne *netndreptăți* și fără de a nu lucra într'acolo, ca să ne facă viața *nesuferită*, ear' traiul în pămîntul nostru de naștere se ni-l prefacă într'un *adevărat netraiu*. E. M.

Serbarea la Porțile-de-fer.

La regularea Dunării la Porțile-de-fer, de ani de zile lucră câte 10 mii de oameni, din care până acuma s'au nefericit 84. La adunarea diplomaților în Berlin s'au hotărîtse, ca Ungaria să reguleze Dunărea, cât curge

vedit până acuma. Frații noștri din România s'au aruacat cu șete asupra lor și ce au câștigat? Astăzi cunosc mai bine obiceiurile Francezilor sau ale Nemților descrise în acele romane, pe când propriul lor neam, obiceiurile, datinile, dorurile lui nu le cunosc aproape de loc.

E drept, că romane curat române și bune nu avem aproape de loc, sînt puține așa încât le poți număra ca pe degetele dela o mână și-ți mai rămân încă degete. Unul dintre aceste puține și bune e și „Ciocoi vechi” ai lui Nicolae Filimon, care a murit la anul 1863.

Cartea aceasta tipărită de atâtea-ori și vîndută cu prețuri de-ți seca punga, s'a tipărit din nou la C. Müller în „Biblioteca pentru toți” de sub direcția dlui Dumitru Stăncescu și costă 76 cr. trimisă acasă de către librăria „Tipografiei” din Sibiu.

Acest roman nu e întreg. În partea întâiu se zugrăvește viața, traiul ciocoiilor vechi, ear' partea a doua, „Ciocoi noi” nu

pe pămîntul Ungariei, pentru-că corăbiile se poată trece în sus și în josul Dunării, mai cu înlesnire. Lucrarea încă nu s'a sêvêrșit, dar' în rēstiap de 2 ani are să fie gata.

Împăratul nostru, care anume s'a dus la deschiderea canalului a fost foarte bine primit. *Preoțimea românească* încă s'a înfățoșat înaintea Împăratului. Episcopul Caransebeșului în vorbirea ținută a arêtat, în ce credință *neclintită* se poartă *grăunțerii* față de Maiestatea Sa. Maiestatea Sa a zis, că i-a cășunat *multă bucurie* întimpinarea ce i-a făcut-o poporul român în toate localitățile, purtând îmbrăcămîntea sa de odinioară grăunțerească.

La sêrbarea deschiderii canalului au luat parte pe lângă Maiestatea Sa Împăratul nostru *Francisc Iosif I.* și *Regele Carol al României*, precum și *Regele Alexandru al Sêrbiei*. Amêndoi au sosit în Orșova la 28 Sept. și au fost primiți la gară de M. S. Împăratul, care a strîns mîna Regelui Sêrbiei, ear' pe regele României l-a *îmbrățișat și sărutat*.

Maiestățile Lor se suiră apoi pe vaporul „Francisc Iosif”, care împreună cu flotila, înainta până la noul canal. Aici vaporul împărătesc între salvele de tun, ale bateriei române de pe mal, a rupt frîgheia împodobită cu flori și pusă de-a-curmezișul canalului. Vlădicii aflători de față *binecuvîntară canalul*. După aceea Împăratul a ținut o vorbire, în care a numit canalul de deschis, arêtându-și totodată bucuria, că poate saluta pe cei doi domnitori. Domnitorii, al României și al Sêrbiei, ciocniră apoi cu Împăratul, cu păharele de aur, anume aduse de stăpînire. Cele 6 regimente române așezate la un țerm, precum și vasele de rēșboiu române, salutară cu salve sêrbarea, ear' poporul bătea în palmă de bucurie. După sêvêrșirea sêrbării domnitorii se întoarseră la Orșova, și de aci plecară la Mehadia.

Regele Carol al României și în Orșova și la Mehadia tot așa de bine a fost primit. Strigătele de „*S' trdească*” nu mai încetau. În Mehadia s'a dat un prânz. La 8 ore în 28 Septembrie, Regele Carol al României a plecat în spre România, în trăsură cu Împăratul nostru, ear' pe Regele Sêrbiei l-a însoțit Arhiducele Iosif.

Astfel s'au sîrșit sêrbările dela Porțile-de-fer, sêrbări vrednice de însemnătatea lucrării sêvîrșite acolo, lucrare, care va aduce mult folos și negoțului și păcii.

s'a mai scris, îmbolnăvinduse Filimon și mai apoi murind.

Ciocoi vechi sînt *Fanariotii*, aceste lifte spurcate, care ca lăcustele au năpădit în biata țeară românească, sugênd-o un veac de-arêndul. Filimon a trăit cu ei împreună, i-a cunoscut bine și în roman i-a și zugrăvit așa precum erau ei: trântori, vicleni, bogați, pizmătăreți, sêtoși după poște nefrînate fără gânduri și fără grijuri pentru soartea altora, oameni, cari trăiau numai *în ei* și numai *pentru ei*.

Fanariotul *Caragea*, după-ce a umplut buzunarele Sultanului dela *İdrigrad* ajunge domnitor în București. Sêtos de bani, el s'îngrădește numai de Greci și neamuri de ale lui. Postelnic pune pe *Andronake Tuzluc*, acesta jertfește, cât poate și cât vrea și-și aduce o păsêruiză șireată, pe *Duduca*. Aceasta îl înșală, îl îmbată cu vorbe dulci și mai aruncă câte o cîntătură galeșe la *Dinu Păturică*, fanariot și el din cap și până în tălpi. Dinu mai întăia e ciubuciu, mai apoi s'îr-dică tot mai sus, căci era viclean și șiret, de

Împăratul nostru în România.

La 4 ore în 28 Sept. Împăratul nostru a sosit în capitala României, însoțit de Regele Carol.

La gara frumos decorată a fost primit de către Regina României, moștenitorul de tron, dimpreună cu princesa, precum și de către prințul și princesa de Saxa-Coburg. Toți ministrii, generalii au fost de față, cu un cuvînt toți aleșii României. Până la Palat Împăratul nostru a fost întimpinat cu însuflețite „*S' trdească*”. Stradele erau frumos decorate. Miliția era așezată de-alungul stradelor.

Luni seara la 7 s'a dat un prânz în palatul regesc, la care a luat parte Împăratul dimpreună cu toți ministri și foști ministri. Marți dimineața Maiestatea Sa Împăratul a făcut o revistă asupra celor 32 mii de soldați *Români*. Comanda a avut-o fusuși Regele Carol.

Revista s'a făcut pe cîmpul dela *Cotroceni*, din apropierea Bucureștilor, unde e și palatul moștenitorului de Tron, unde Împăratul nostru a luat dejunul de Marți dimineața. Maiestatea Sa e însoțit și de ministrul pentru afacerile din afară ale împărăției, *Goluchowsky*. Din București Împăratul nostru va pleca la Sinaia, unde e locuința de vară a Regelui României. Toate foile aduc cuvinte de laudă la adresa Împăratului *Francisc Iosif*, care a binevoit a cerceta mica, dar' puternica țeară românească, pe care în curînd o vor cerceta și *Regele Sêrbiei*, ear' la 10 Maiu și *Împăratul Germaniei*.

DIN LUME.

România.

Din București vine vestea, că bărbații cumpênitori ai *României* și *Greciei* se sfătuesc, că oare n'ar fi bine să între amêndouê țerile în *tripla alianță* alcătuită de Germania, Austro-Ungaria și Italia.

Francia.

Încă nu s'a statorit planul primirii marului Țar al Rușilor. Întârzierea provine din pricină, că mai zilele trecute au pus mîna pe niște *anarhiști*, care se pregăteau de a arunca pe Țarul cu

nu-l întrecea nime. După-ce Tuzluc s'arêcește și îndatorează până în gât, e înlăturat, mai pe urmă și Dinu Păturică, căroră le-a urmat beiful Caragea, isgoniți de către domnitorul român, *Ghica*, care apucase la putere. Frumoasa *Duduca*, la brațul unui Turc, trece Dunărea.

Am ghemuit aci, ca într'o găoace de nucă, cuprinsul frumosului roman al lui Filimon, care alătura cu „*Elena*” lui *Bolintincanu* și cu „*Dan*” al lui *Vlahuța*, e unul din cele mai *vrednice de citit*, cu atât mai virtos, căci ne duce cu vreme multă înapoi, când Fanariotii, aceste lipitori ale Țarigradului sugesu biata țeară vecină, îmbogățindu-se pe ei și lăsând țărănimea de acolo străină în pămîntul ei de naștere.

Scrișă într'o limbă ironică și pișcătoare, frumoasă și aleasă, cartea aceasta a lui Filimon e una din puținele cărți *vechi*, care și astăzi se cetesc cu drag. De ce se nu ne folosim dară de privilegiul ce ni-se dă, de a o cumpăra cu un preț atât de neînsemnat?

Emanuil.

bombe. Țarul în Paris nu va fi oaspe *oficios* al capului țerii franceze, ci va locui la consulatul muscălesc, adecă pe pământ *muscalesc*.

Italia.

Ospêțul moștenitorului de tron al Italiei cu principesa Helena a Muntenegrului, nu se va face cu cine ști ce alaiu. Mireasa, care este gréco-orientală se va împărtăși de binecuvântarea bisericească în 21 ale lunii viitoare și anume în orașul Bari. Cununia se va face a doua zi, și anume, în o biserică mai mică din Roma, deoarece Papa privește căsătoria aceasta, ca a ori-cărui muritor de rînd, și de aceea nici nu se arată aplicat a deschide ușile unei biserici mai mari. Lucru firesc, că regele Italiei *Umberto*, pentru aceasta s'a năcăjit foarte, ear' unele „gazeturi“ au și imprăștiat în vileag vestea, că el, cuprins de mânie, a trecut la *protestanți*. Știrea aceasta însă *nu e adevărată*, pentru-că însași legea țerii italiene poruncește, ca regele să fie de legea romano-catolică.

Anglia.

Țarul și Țarevna Rusiei petrece în Anglia. În 22 Septembrie a sosit în orașul *Leith*, unde a sosit și bêtărul moștenitor de tron al Angliei, pentru a fi de față la primire. Orașul a vizitat părechea rusească prin trimișii și țerii sei. Încă în ziua aceea s'a dus mai departe.

Serbia.

Fostul rege destrăbălat al Serbiei, *Milan*, i-a scris fiu-seu, regelui *Alexandru*, și îl face luător de seamă, că nu cumva să se ducă la curtea princără din *Cetinie* în Muntenegrul, că e primejdios, să nu-i răpună cineva vieța.

Turcia.

Din Constantinopol (Țarigrad) suvenenie de familii oropsite și bătute de Dumnezeu și de Turci o iau pe picior de ducă, mai mult de nevoie ca de voe. Casele din Constantinopol se vînd pe prețuri chiar de batjocură. Pe toți i-a cuprins frica, și e mare teamă, că vre-un nou măcel se va face. Prin porturile Constantinopolului se află o mulțime de vase de războiu. Dar' ce folos?

SCRISORI.

Două procese într'o zi.

La faimosul tribunal de aici s'au percutat azi două procese de „agitație“, acușări fiind tot Români, ca de obicei în țara aceasta, au fost toți condamnați.

Pentru legile păgâne.

În primul proces au fost acușări doi brazi, unul *Ilie Crăciun* al lui *Nicolae* din

Doștat, (comitatul Albei-inferioare), al doilea *Mănițiu Ioan Mănițan*, un oier bêtăr din *Poiana-Sibiului*. Păcatul lor este, că în toamna anului trecut ar fi zis în cărcima din *Doștat*, în prezența mai multor țerani, că legile ungurești nu sînt drepte, că legile bisericești sînt *păgâne*, că nici în Turcia nu sînt astfel de legi și și-au exprimat bucuria, că *martirii nostri au fost eliberați* din temnițe. Aceste cuvinte au fost denunțate desfigurat de doi gendarmi, ambii Români (rușine! Coresp.), cari au ascultat la tereastră și intenționează a-și câștiga merite; ei au figurat și ca martori agrăvatori, ear' fasiunile țeranilor, favorabile acușărilor, n'au apăsăat nimic în cumpăna dreptății.

Au fost condamnați ambii acușări la câte un an temniță de stat și spesele procesuale. Bieții oameni nici nu știu, cum și pentru-ce sînt loviți atât de amar, de oare-ce nu se știu vinovați și n'au priceput pertractarea, neștiind limba »sonoară« a statului.

Pentru un cor.

Imediat după publicarea acestei sentențe s'a început al doilea proces, continuându-se și după amiază, până seara. Acușări sînt: *Ioan Morar*, preot gr.-cat. în *Poiana-Aiudului*, *Crucian Simu*, învătător în *Ciufud* și *Ioan Simu*, teolog.

Ei sînt acușări, că au înființat în *Ciufud* un cor bisericesc, și coriștii au cântat „*Deșteaptă-te Române*“ etc.

Martori au fost earăși doi gendarmi; martorii acușărilor n'au fost luați de loc în considerare.

Sentența adusă este următoarea: *Ioan Morar* este condamnat la un an și jumătate temniță și 300 fl. amendă, *Crucian Simu* la un an, *Ioan Simu* la 6 luni temniță și câte 100 fl. amendă.

Acușării s'au purtat foarte bărbătește, au declarat, că vor răspunde numai românește, ceea-ce a infuriat mult pe »vrednicul« president: *Korbuly Lukács*.

Apărător în ambele procese a fost martirul nostru, dl. adv. *Rubin Pațiga*, care numai Luni a eșit din temnițele ungurești; dinsul a ținut un excelent pledoar de apărare.

Totul însă a fost înzădar. Aici aceste procese au produs mare senzație între Români. Bine merge — împăcarea... 8.

Colindreți millenari.

De pe Valea-Murășului.

Domnule Redactor!

Sfaturile înțelepte ale „Foi Poporului“, durere, mulți nu le-au ascultat, căci dacă le-ar fi ascultat nu s'ar fi lăsat amăgiți și trași pe sfoară de câte un vai de loc de solgăbirău. Astfel de slăbănogi să găsesse și prin părțile noastre.

Numele lor vi-le împărtășesc, deși, durere, știu, că cuprind numai din scumpul spațiu al foii, ce cu atâta căldură redactați.

Din cercul *Aiudului* au pornit în 18 Sept. la tirgul zdrențelor din *Iadapesta*, următorii slăbănogi: Preoții (și astăzi popi?) *Radu* din *Misereac*, *Barbu* din *Gioagiul-de-sus*. Pe „papa“ *Barbu* îl rog să-mi răspundă: cu ciorăci a fost la Pesta, s'au și-a luat unii negrii ca să nu-i zică „*olah popa?*“ Apoi „dascălul“ *Țimbuș*, primarii *Simion Metes* din *Geama*, *Dumitru Gilea* din *Gârbova-de-sus* și *Adam Cobliș* din *Gârbovița*.

Mai bine a-ți fi rămas acasă, se vă vedeți de lucrul câmpului, căci din el trăiți! Bêtărni *Teodor Șandru* și *Vasilie Murgău*, încă s'a dus la Pesta; pagubă de căruntețe!

Acestia sînt colindreții dimpreună și cu unii notari, care s'au dus de frică, nu de voe bună. Rușine să le fie!

Sintinela murășană.

Din Chitigház.

Ce nu face omul nesătul, își vinde pentru gârcan tot, mai pe urmă și neamul care îl are mai scump. Așa și ai nostri învătători (!) *Ștefan Dolga* și *George Bărbaș*, năputend să-și mai stêmpere flacăra gâtului la îndemnul unora și cu bani dela cei-ce i-au îndemnat, au cucuțat prin comună și au strins 12 copii și i-au dus la tirgul „Peștului“. Dar' când s'au întors, s'au întors, înzgârdați cu zdreanța tricoloră ungurească și au mîncat o rușine ca vai de capul lor.

Rogu-vă dle redactor, să nu-i lăsați, să nu-i știe lumea!

Un abonent al foii

Din cercul Făgetului.

Cu durere vin a vă face cunoscut, domnule redactor, cum s'au sêlbătăcit unii oameni neoameni din comitatul *Caras Severin*, care s'au dus la Pesta ca să se îndoape cu carne de cal și să facă rușine neamului, că, vezi Doamne, e baș postul sfintei cruci; și acei oameni sînt *jidoviști* cu totul și nu le priește posturile lăstate de *Christos*.

Fiind trecerea la gară prin comuna noastră, din comuna *Făgetului* am văzut preoți dascăli tot de cei slabi de ânger. Steagul unguresc îl avea dascălul din *Bicig*. Rușine să-i fie! Asemenea și preotului din *Siftești*, care a luat poporul după el și a plecat să-și instrîneze de scumpul mœu neam. Au mai plecat apoi din *Valea-mare*, *Capolnaș* și *Birkis*. Numele lor vi le voi trimite.

Abonent nr. 5068.

CRONICĂ.

Cătră cetitori. Chemat fiind la alte afaceri mă folosesc de privilegiu pentru a vesti pe iubii cetitori ai „Foi Poporului“, că cu numărul acesta am încetat de a mai redacta această foaie, atât de dragă mie și atât de cu drag îmbrățișată de poporul românesc. Când îmi iau rămas bun dela preabunii cetitori și prieteni ai „Foi Poporului“, îmi iau totodată voia de a-i ruga, ca și pe mai departe să o *spriginească* și să o *răspândească* în toate unghiurile locuite de Români. Înaintarea poporului și îndeosebi a țeranilor români a fost ținta întemeierii acestei foi, și sînt incredințat, că și cei-ce vor urma a o redacta pe mai departe, de aceeași țintă sînt însufleții și aceeași dorință le străbate inima.

Emanuil Măglașiu.

De ale legii noue. Din *Remete-Lunca* ni-se scrie, că matriculantul de acolo a pornit prin comună să-și scoată porția și încă cum? A luat cu sine pe primar, doi jurați, doi păzitori de noapte și doi gendarmi. Însoțit de această gardă a pornit prin sat până la casa lui *Ioan Benescu*, să-l zălogescă pentru o sumă de 7—8 fl. Numitul neînd acasă, voinicosul matriculant a spart casa bietului om și a zălogit: masă, ladă, haine, în preț de peste 100 fl. Eată, domnule Redactor, cum sînt matriculanții!

Noi nu-i vrem, dar' ei ne vreau pe noi, până-ce mai avem câte ceva în și impregiurul căscioarelor noastre, pline de amar și de sărăcie. *Un țeran.*

Intemnițări. Intemnițarea pentru „Manifest“ se urmează. Miercuri a intrat în temniță și avocatul *Dr. Teodor Mihali* din Dej. Pe dl *Dr. Ioan Rațiu* au voit să-l cerceteze în închisoare patru țerance, poliția însă nu le-a dat voie. Mergând apoi la căpitantul poliției, acesta le-a slobozit.

Nou magnat. Proprietarul și întâiu redactorul foi „*Neues Pester Journal*“, *Brody Zsigmond*, a fost numit magnat. Precacinstitul are mari vrednici la magnație, 1: pentru că scrie o foaie nemțească, 2. e Jidan, apoi să te miri, când vezi că casa de sus a țerii primește ori-ce legi netrebnice ale deputaților! Și apoi cine să mai apere Tronul? Chiar magnații de Jidan! Doamne, Doamne, unde am mai ajuns!

Pace ori — războiu? Congresul de pace și așa numita *Conferența interparlamentară*, alcătuită de către deputați din toate țerile constituționale, anul acesta 'și-a ținut adunările generale în *Budapesta*. Pentru acest scop au și lucrat Ungurii cu ani mai înainte. Începebi anul trecut la *Bruxella* au asudat, atâta s'au tot opintit la deputații străini, care în cele din urmă s'au arătat înduplecați a-i cerceta, și 'și-or fi zis, ca Românul când face cuiva vre-o îndemână: „Las' să aibă și ei odată Paști!“

Paradă a fost, câtă vrei! 24 de mii numai din lada țerii s'au scurs. Dar' în sfârșit, ce s'a cheltuit s'a cheltuit, și cine nu cheltuește, când are nu unul, ci atâția oaspeți înalți și bărbați însemnați!?

La adunarea deputaților, despre noi, despre Români nu s'a vorbit. Ungurii sunt norocoși, că noi Românii nu ne trimitem deputați în dieta din Pesta, căci mai știi, poate aveau de furcă și li-se strica pe o vreme apetitul millenar. Deputații din România, în frunte cu bătrânul luptător *Urechid* încă nu s'au dus. Să fi mers și să fi vorbit de pace, când în anul țerii cel mai sincer războiu dănuiește?! Să vorbești despre pace atunci, când președintele partidului național, *Dr. Ioan Rațiu*, e în temniță, când la *Alba-Iulia* se croește pedepse de 5 ani, când șirul altor procese are să urmeze și sunt puse la cale? Să vorbești despre pace dimpreună cu Ungurii atunci, când ei războiul îl vreau și îl pregătesc?

Cum sânt Jidani? Ni-o spune un Ungur creștin, *Gelēzi Biro Zoltan*: „E vnzător de țeară, e trândav acela, care privește nepăsător cum Jidani vre-au să dărime țeara cu buzdugane de usturoiu (aiu), se o sape pe dedesuptul locuitorilor ei, se o îmbrâncească, o astfel de seminție, a cărei vitejie a fost și este *răstignirea Dumnezeuului celui viu*, a cărei istorie a fost și este *târîrea și târnosirea mișelcască* de ani o mie, a cărei amintire e *blăstēmul popoarelor*, a cărei știință e *înșelăciunea*, a cărei credință *bisericească* a fost și este *sugrumarea vicții copiilor creștini*“. Cuprins apoi de un avânt de însuflețire și de durere, eată ce serie pomenitul Ungur despre milleniu și despre *tirgul sdrențelor din Pesta*: „Acela, care vine la sərbarea amintirii de o mie de ani a nației ungurești, o găsește ca un *tirg din Ierusalim*. Cine va veni la Anul-nou cel jidovesc, va găsi înuciate toate

boltele *Budapestei*, și cine se va abate pe strada „*Andrássy*“ ca să vadă domneturile mai de dai Doamre ale orașului, cum se leagă în trăsurile cele scumpe, acela vede, că să coctesc într'însele Jidani îngâmfăți, acela cu desnădăjduire va mirosi *pelea de iepure*. Acesta e milleniu? Că *meseria, negoșul, lumea înaltă, toate sânt* reprezentate prin *Jidani*, acela bagă în buzunar venitele cele groaznice, acela face paradă și vestește, că sərbeară împlinirea a lor o mie de ani ai Ungariei“. Pare-că 'și-a muiat peana bietul Ungur în lacrēmile țeranului român jefuit și lăsat gol de cătră listele cele spurcate, pe care așa de potrivit le zugrăvește.

Întrunire agricolă. Primim următoarea *invitare*: Subscrisul comitet central va ține Duminecă la 4 Octomvrie n. a. c. în comuna *Gusterița*, o întrunire agricolă, la care sânt invitați toți membrii și spriginitorii „*Reuniunii*“. Întrunirea se va ține la orele 11 din zi, în localul școalei gr.-or. române. La această întrunire se va discuta: a) asupra „*comasării*“; b) „*asupra cultivării grădinilor de legumi*“. Sibiu, 18/30 Septemvrie 1896. *Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului*.

Expoziție amânată. Comitetul central al „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului*“ vestește, că expoziția de vite, ce era să se țină la 15/27 Septemvrie în comuna *Fofeldea* — s'a amânat din cauza morbului de vite pe timp nehotărît.

Îndreptare. Dela scrisoarea „*Donț procese într'o zi*“ a rămas afară datul „*Alba-Iulia*, 24 Septemvrie n.“

Împotriva rachului. Femeile engleze în cutend vor înainta o rugare la *regina Victoria* din *Londra*, pentru-ca să oprească negoșul cu opium și cu beuturi spirtuoase. *Tovărășia de temperanță* (de a nu bea rachiu) a femeilor a pus la cale această rugare, pe care se află nu mai puțin de 7 milioane de iscălituri în 44 de limbi, din toate unghiurile lumii. Iscăliturile, pentru-ca să nu cuprindă chiar prea mult loc, le-a înmicit cu o mașină de fotografat și au dat trei cărți, mai groase ca *biblia cea mare*.

În contra millentului. Nu de mult a fost dusă cu sila la *Pesta* și o ceată de *Croați*. Foile croate se scoală cu putere împotriva fișpanului renegat din *Zagreb*, care a făcut pe plac stăpânirii ungurești, căreia 'i-se închină, ca un slăbănog și om slab.

Teatru și petrecere. În 18 Sept. s'a dat o petrecere sub conducerea dlui *Ioan Paicu*, pedagog absolut, în comuna *Calbor*, ceea-ce nu s'a întâmplat de când e comuna. S'a jucat și piesa „*Sărăcie lucie*“, apoi s'a cântat de cătră corul tinerimii. La petrecere au luat parte și străini. Dl *Paicu* a ținut și o *cuvântare* potrivită, ceea-ce a mulțumit pe cei de față. *Unul care a luat parte.*

Năpastă. În *Bandu* și *Ciptelnic*, în 8 și 12 I. c., grindina ne-au nimicit tot cucuruzul și în 12 I. c. în 3 rinduri ne-au bătut după amezi, între 4—5 ore. *Paguba* se sue la zeci de mii, am rămas fără cucuruz, fără otavă și trifoiu, sărăcia e la culme, oveșele încă sânt nimicite și grânele necărate.

Petru Iclânzian.

Mai nou.

Marti, în 29 Sept. c. n., s'a ținut procesul „Tribunei“ în orașul Cluj. Piriși au fost: dl Andreiu Balteș, răspunzător pentru tot ce se publică în „Tribuna“, precum și domnul Iosif Marschall, răspunzător pentru tipar. Procesul s'a pornit pentru-că în preajma sərbărilor millenare s'a dat la iveală un articol intitulat „Biserica și Școala“, în care se spunea, că nici acestea nu pot sərba milleniul unguresc. Apărător a fost dl Iuliu Coroianu, care a apărut în chip strălucit și a răsturnat toate cuvintele procurorului Sămi. Președinte al tribunalei a fost baronul Szentkereszty, ear' juzi: Csizsér și Miklós Talmaciu a fost Dr. R. Lehmann.

Dl Marschall a fost mântuit de pedeapsă, car' dl Balteș a fost judecat la un an și trei luni închisoare de stat, la 300 fl. pedeapsă în bani, precum și la purtarea cheltuielilor de 29 fl. 89 or.

Dl Balteș a primit osândă nemulțumită cu sânge rece și nepăsător, a totdeauna.

Împotriva acestei ne mai pomenim osândiri, apărătorul a înștiințat, că va face recurs.

R Î S.

Să-mi bage doisprezece.

Un țigan, ducându-se la o stână, văzând pe baci și pe pécurari mănâncă dintr'o tigue, zise.

— Eu n'aș mânca d'oh lă, să mă doisprezece!

Pécurarii, cum îl aud, pun cu toată mâna pe el, îl întind la pământ cu țigă în sus și îi zic unuia dintre ei, să bage cu sila balmoș în gură.

Țiganul mai întâiu își ținu gura încheștată, de par-că 'i-ar fi dat otravă, după-ce gusta nițel balmoș și văzu, că bun, strigă, cât puțin: „Țineți-mă numai, și să-mi bage doisprezece“.

POSTA REDACȚIEI.

D-sale A. R. în *Lipova*. Poesia nu se poate depune în foae.

D-sale *Nicolae Gros*, june. Poesia: „*Insuramaș insuram*“ Nu se poate publica, *Findeci-i veche, cunoscută, și nu-i de dămneata ficută!*

Unui „*preot de pe Murăș*“. Da, e vrednic de lauda noastră. Scrisoarea d-tale se va și publica. Pentru-ce ne întâlnim așa de rar?

D-sale *Teodor P.* în *M.* Nu se publica! Pentru-că storul trebuie să se pună și sufletul pentru ei. Cuvintele scripturii: „*Așa să lumineze lumina noastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele noastre cele bune să mărească pe Tatăl cel cereșc.*“

Pentru redacție și editură responsabil: *Ioan Morariu*. Proprietar: Pentru „*Tipografia*“ societate pe acțiuni: *V. H. Dressnandt*.

LOTERIE.

Tragerea din 26 Septembrie n.

Budapesta: 71 52 77 57 68

Tragerea din 30 Septembrie n.

Sibiu: 52 48 67 83 8

Tîrgurile din săptămîna viitoare după cîl. vechiu.

Luni, 23 Septembrie: Cincul-mare, Ciuc-Sân-Domocș, Grind.

Marți, 24 Septembrie: Cîmpeni, Bran.

Miercuri, 25 Septembrie: Săbed, Seliște, Telegdi-Baton.

Vineri, 27 Septembrie: Bözöd, Deregneu, Roșia-montană.

Sîmbătă, 28 Septembrie: Roșia-montană, Cohalm, Olpret, Trăscău.

Duminică, 29 Septembrie: Arpașul-inferior, Geaca, Ha. Jibeu, Sălaşpatacul-de-jos.

Călindearul săptămîinii.

Zile	Călindearul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Dum. a. 19-a d. Ros., gl. 2, sft. 8.		rés. ap.
Luni	22 Muc. Foca Sfințitul	4 Franc. Sev.	6 19 5 41
Marti	23 † Zăm. S. Ioan Bot.	5 Placidu	6 21 5 39
Miercuri	24 Mța Tecla	6 Bruno	6 24 5 36
Joi	25 Cuv. Eufrosina	7 Iustina	6 26 5 34
Vineri	26 † Ad. S. Ioan Ev.	8 Brigita	6 28 5 32
Sabata	27 Muc. Calistrat	9 Dionisie	6 30 5 30
Duminica	28 Cuv. Hariton	10 Franc. Bor.	6 31 5 29

Cărți noue.

Au mai apărut în „Biblioteca pentru toți”, sub direcția dlui Dumitru Stăncescu:

Nr. 72. G. T. Buzoianu, „Cugetări asupra pop. vechi Egiptul”.

Nr. 73—74. A. Vlăhuță, „Dan”, roman, partea I.

Nr. 75. Alex. Z. Sihleanu, „Armele intime”.

Nr. 76—77. A. Vlăhuță, „Dan”, partea II și ultimă.

Nr. 78. Augier & Sandeau, „Ginecele lui Poirier”.

Nr. 79. Anton Pan, „Nastratin Egipt”.

Fiecare număr costă 16 cr. și se poate comanda de la librăria „Tipografiei” mai înainte de institutul „Tipografic”.

În „Biblioteca de popularizare”, ce se tipărește la Rădăuți și Ignat Samitca în Craiova au mai apărut:

Nr. 22. „Un roman în nouă scrisori”, de F. M. Dostoievski, traducere de I. Ștefan.

Nr. 23. „Poesii” de Sully Prudhomme, traducere de A. Steuerman.

Fiecare număr costă 16 cr. și se poate comanda de la librăria „Tipografiei”.

În „Biblioteca nouă”, ce se tipărește la Craiova în editura lui D. I. Benvenisti au apărut următorii numeri:

Nr. 1. Lord Byron, „Mazepa”, poemă în versuri, trad. de Coșbuc.

Nr. 2. O. Lugoșianu, „Boscărie”.

Nr. 3. D. Teleor, „Povestiri”.

Nr. 4. A. Lupu Antonescu, „Din viața strădă”.

Nr. 5. Maria Baiulescu, „Note și impresii”.

Nr. 6. Vasile D. Păun, „Catastrofa bălăngilor”.

Nr. 7. Sextil Pușcariu, „Schife”.

Fiecare număr costă 8 cr. și se poate comanda de la librăria „Tipografiei”.

Banca generală de asigurare „TRANSILVANIA” ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868

[808] 61—

asigurăză prelungă condițiunile cele mai favorabile:

a) în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.

b) pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe cazul morții și pentru termine fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
in a. 1869—1892 fl. 954.106.—	in a. 1870—1892 fl. 754.999.32
in a. 1893 „ 34.925.85	in a. 1893 „ 53.119.28
in a. 1894 „ 56.333.20	in a. 1894 „ 59.659.—
in a. 1895 „ 50.463.35	in a. 1895 „ 66.862.11
Suma fl. 1.095.828.40	Suma fl. 934.639.71

2,030.468 fl. 11 cr.Conform bilanțului pentru 1895 fondurile de rezervă și garanție se urcă la
960.343 fl. 42 cr.**Prospecte și formulare se dau gratis.**

Desigură se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (strada Cisnădiei Nr. 3, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Foarte exact umblă

numai veritabilele oroloage de buzunar helvețiene, în frumoase cutii de nickel, acoperite; umblă 36 ore, pe lângă cinstită garanție de 3 ani;

se află la

[1958] 7—20

IULIU ERŐS,

orologier, optic și proprietar de cel mai mare deposit de

oroloage, giuvaere, mărfuri de aur și argint.

Edificiul „Transilvaniei”. Sibiu. Strada Cisnădiei nr. 3.

„Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu.

A eșit de sub tipar și se află de vânzare la „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu

MEMORIALUL

arhiepiscopului și metropolitului

Andrieu baron de Șaguna

sau

luptele naționale-politice ale Românilor

1846—1873

de

NICOLAE POPEA,

archimandrit-vicar arhiepiscopesc.

Tomul I.

Prețul 1 fl. 30 cr.

De vândut sînt:

Vitele dela 6 luni pînă la un an și $\frac{3}{4}$, precum și 2 vaci fatătoare cel mult în 2 luni, toate de rasa originală **Piuțgan**, la economia lui [2093] 8-3

Alexandru Lebu,
in Sibiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vînzare cu preț foarte scăzut:

Părți alese

din

„Istoria Transilvaniei“

pe 200 de ani din urmă (3 volume mari)
de

George Barițiu.

Partea întregă costă acum numai fl. 6.50 broș., leg. fl. 8.60.

Se vinde însă și câte un volum și costă

Vol. I. (775 pagini) broș. fl. 2.50, leg. fl. 3.50.

Cuprinsul: După introducere și câteva schițe biografice cuprinde un lung șir de întemplerii dintre anii 1683 pînă în preajma zilelor din 1848 (răsmirița) și

un adaus cu 44 documente.

Vol. II. (800 pagini) broș. fl. 2.—, leg. fl. 3.—.

Cuprinsul: lucrurile și întemplerile mari din anii 1848 pînă la 1860 și

un adaus cu 36 documente.

Vol. III. (625 pagini) broș. fl. 2.—, leg. fl. 3.—.

Cuprinsul: întemplerii dintre anii 1860 pînă la 1883 și apoi un lung șir de lupte politice și naționale românești purtate cu mari jertfe și cu mult curagiu și

un adaus de 96 documente.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vînzare opul **premiat** și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzînd cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

Este un ce cunoscut, că toți articii pentru îngrijirea rațională a părului, a gurii, a dinților, a feintului etc., mai departe toate săpunurile medicale și cosmetice pentru toaletă, precum și parfumiile și toți articii ce taie în ramul acesta se pot cumpăra mai bine și mai avantajos numai în vînzătorii (pravaliu) speciale. [271] 3-6

Acolo se poate afla depositul cel mai bogat.

Nu se poate afla aci nici o marfă rîncedă, aruncată sau chiar rea, pentru-că prin marea circulație neconținut vin numai articii proaspeți.

Cel mai ieftin isvor de cumpărate acolo, pentru-că prin comanda directă din fabricile cele mai mari și mai renumite din și afară de țară, în vînzare vine numai marfă eșită din mîna unor oameni cu acuratețe și pricepători în aceasta.

Ori-cărei întrebări în respectul acesta i-se va da răspuns grabnic și gratuit.

I. Vînzătorie specială: Sibiu, Parfumeria Meltzer, Str. Cisnădiei,
(Palatul Comandei de corp).

Zilnic în legătură cu posta; chiar și cele mai mărunt comisi se vor îndeplini conștientios și sub discreție cât se poate de grabnic.

Daniel Meltzer jun.,

Fabrică de mărfuri de uns, de săpun și de toalete (înființată la 1848),
Sibiu, strada Gușteriții nr. 25.

„LUGOȘANA“

instituit de credit și de economii, ca societate pe acțiuni în Lugos.

Primește depuneri și re fructificare
sub următoarele condițiuni:

- a) Depuneri cu anunț de 30 zile cu 5%;
- b) „ „ „ 60 „ „ 5½%;
- c) „ „ „ făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Darea de venit după interese o solveste institutul separat. După starea cassei depuneri pînă la 500 fl. v. a. se restituie îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și ridica și prin postă.

[1947] 19—

Direcțiunea.

Fabrică de casse.

Am onorul a aduce la cunoștința p. t. publicului, că am mărit atelierul meu și am aranjat o fabrică de casse.

Spre încredințare, că furnizez numai marfă bună și frumoasă, servească împregiurarea, că vînd casse fabricate exclusiv numai de mine, și stă în voea fiecărui a să convinge cu prilegiul comenzilor în atelier de pre bunătatea materialului și conștientiositatea executării.

Încredințând p. t. publicul pe deplin, că atât la cassele noue cât și la reparaturi și deschideri voi face cele mai ieftine prețuri și voi executa în cel mai conștientios mod toate comenzile, semnez în speranța unei clientele binevoitoare [950] 24—

cu distinsă stimă

Gustav Moess,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

Comunelor bisericesti și politice li-se acordă și plătirea în rate.